

BİLGİSAYAR DESTEKLİ İMALAT

DOÇ.DR. CANER KOÇ

**CNC TEZGAHLARINDA PROGRAMLAMA YAPABİLMEK
İÇİN 5 ANA FONKSİYONA İHTİYAÇ VARDIR**

- 1-) TAKIM FONKSİYONU (T KODU)
- 2-) FENER MİLİ FONKSİYONU (S KODU)
- 3-) KESME İLERLEMESİ FONKSİYONU (F KODU)
- 4-) MAKİNA VE MANUEL FONKSİYONLAR (M KODLARI)
- 5-) GENEL FONKSİYONLAR / İSO KODLARI (G KODLARI)

1-) TAKIM FONKSİYONLARI (T KODLARI) :

Takım fonksiyonu aşağıdaki 2 haneli rakam şeklinde yazılır.

T1 ; gibi

Anlam : 1 numaralı takımı magazin de değiştirme pozisyonuna getir.

Değiştirmesi için ise yardımcı **M6** Koduna ihtiyacı vardır. Tezgahına göre yazılım şekilleri değişir.

T1 M6 ; (Yada)

T1;

M6; (Alt alt alta sıralanmış şekilde) gibi

Anlam : 1 numaralı takımı magazin de değiştirme pozisyonuna getir ve takımı değiştir.

2-) FENER MİLİ FONKSİYONU (S KODU) :

Ana mil devir sayısını gösterir ve dakikada kaç tur döneceği yazılır. Tezgahın opsiyonuna göre 5 basamağa kadar değer verilebilir. **S** fonksiyonu yalnız başına değil ,mutlaka **M3** veya **M4** komutlarıyla beraber kullanılır.

S1000 M3 ; gibi

Anlam : İşmilinin saat yönünde 1000 dev/ dak. Döneceği

NOT: S ve M kodları, anamil hareketini gösterdiği

durumlarda, kaide olarak aynı satırda bulunmak zorundadır. Eğer mil dönüşü saat yönü hareketinden, saat yönü tersine değişmesi istenir ise mutlaka **M5** durdurma kodunu kullandıktan sonra değiştirme komutu verilmelidir.

3-) KESME İLERLEMESİ FONKSİYONU (F KODU) :

F : Program içerisinde kesme ilerlemesi anlamına gelir. mm/dak (milimetre bölü dakika) cinsinden ilerleme yapar. Yazılımı aşağıdaki gibidir.

F100 ;

Anlam : 1 Dakikada 100 milimetre ilerle anlamına gelir.

4-) MAKİNA VE MANUEL FONKSİYONLAR (M KODLARI) :

STANDART M KODLARI

M KODU FONKSİYONU

M00	Mutlak durdurma
M01	İsteğe bağlı olarak program durdurma
M02	Program sonu
M03	Saat yönünde işmilini çevirme
M04	Saatın tersi yönde işmilini döndürme
M05	İşmilini durdurma
M06	Takım değiştirme
M08	Soğutma sıvısı açma
M19	İşmili pozisyonlandırma

M29	Rijid kılavuz çekme
M30	Program sonu, program başına dön
M98	Alt program çağırma
M99	Alt program sonu ve program tekrarı

5-) GENEL FONKSİYONLAR / İSO KODLARI (G KODLARI) :

G00 : Pozisyonlama (Rapid hızları ile pozisyonlama)

G01 : Doğrusal kesme

G02 : Dairesel kesme / Saat yönünde kesim CW

G03 : Dairesel kesme / Saat yönünün tersine kesim CCW

G04 : Bulunduğu yerde bekleme

G05 P10000 : Yüksek hızlı döngüsel parça işleme

G05 P0 : Yüksek hızlı döngüsel parça işlemeyi durdurma

G15 : Koordinat sistemi Polar iptal modu

G16 : Polar Koordinat sistemini açma

G17 : X - Y düzleminde çalışma

G18 : Z - X düzleminde çalışma

G19 : Y - Z düzleminde çalışma

G20 : İnç sisteminde çalışma

G21 : mm sisteminde çalışma

G27 :Referans noktasına dönüş kontrolü

G28 :Referans noktasına otomatik dönüş

G29 :Referans noktasından otomatik dönüş

G30 : 2. , 3. , 4 referans noktasına otomatik dönüş

G40 : Takım yarıçap telafisinin iptali

G41 : Takım yarıçap sol telafi

G42 : Takım yarıçap sağ telafi

G43 : Takım (+) yönde boy telafisi

G44 : Takım (-) yönde boy telafisi

G49 : Takım boy telafisinin iptali

G54 : 1. Parça sıfırı kodu

G55 : 2. Parça sıfırı kodu

G56 : 3. Parça sıfırı kodu

G57 : 4. Parça sıfırı kodu

G58 : 5. Parça sıfırı kodu

G59 : 6. Parça sıfırı kodu

G73 : Kademeli delik delme çevirimi

G74 : Sol klavuz çekme çevirimi

G80 : Çevirimlerin iptali

G81 : Düz delik delme çevirimi

G82 : Beklemeli düz delik delme çevirimi

G83 : Kademeli delik delme çevirimi

G84 : Sağ klavuz çekme çevirimi

G85 : Delik frezeleme çevirimi

G86 : Delik frezeleme çevirimi

G87 : Ters delik frezeleme çevirimi

G88 : Beklemeli delik frezeleme çevirimi

G89 : Beklemeli delik frezeleme çevirimi

G90 : Mutlak sistemde çalışma

G91 : Artımsal sistemde çalışma

G92 : Ofset kaydırma

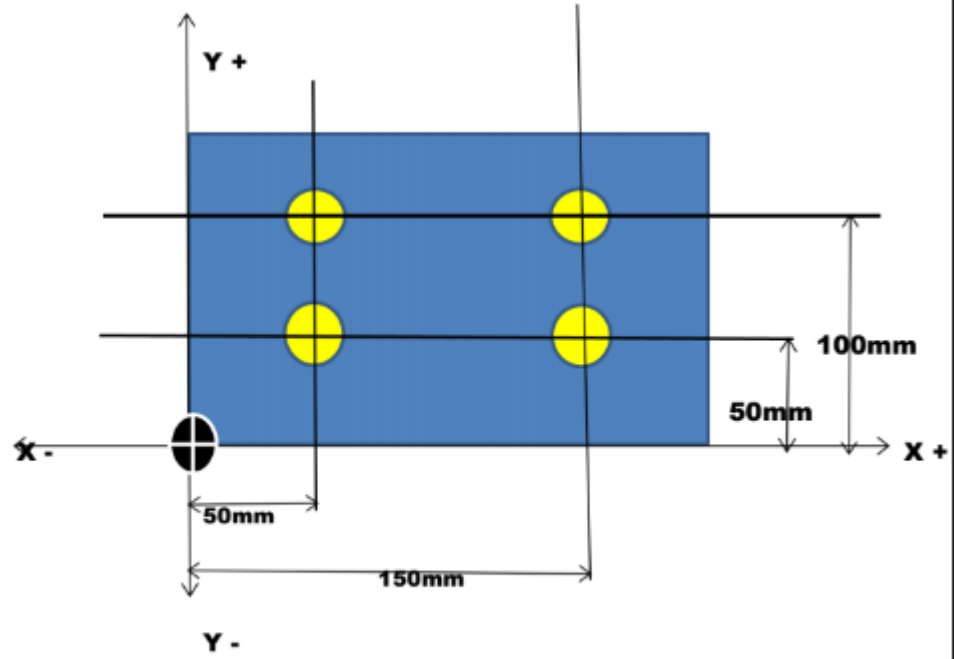
G94 : mm / dak cinsinden çalışma

G95 : mm / dev cinsinden çalışma

G98 : Başlangıç noktasına geri dönme

G99 : R emniyet mesafesine geri dönme

G73 VE G83 KADEMELİ DELİK DELME ÇEVİRİMİ

DERİNLİK : 45 mm

G73 X... Y... Z... R... Q... F... ;

G83 X... Y... Z... R... Q... F... ;

X – Y : Delik koordinat merkezleri

Z : Delik boyu

R : Emniyet mesafesi(delik delmeye başladığı yer)

Q : Delik kademe miktarı

F : İlerleme (mm / dak)

NOT : G73 ve G83 kodları kademeli delik delme için kullanılan çevirimlerdir. G73 delik delerken Q miktarı kadar delme yapıp 1 mm dışarı çıkarak Z ekseninde yazan miktara kadar bu işlemi tekrarlar. Bu çevirim talaşı kırma işleminde kullanılır.

G83 delik delerken Q miktarı kadar delme yapıp R emniyet mesafesine çıkarak Z ekseninde yazan miktara kadar bu işlemi tekrarlar. Bu çevirim talaşı dışarı atma işleminde kullanılır.